

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом
одецом и данним два недеља и свака једаред.

Цена је за Угарску над сејутарњи и вечерњи
лист заједно мање на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЗАСТАВА

За одласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете
одецом и данним два недеља и свака једаред.

Уређивачи „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чанића
Администрација „Заставе“ налази се у кући где
је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Кандидати српске народне радикалне странке за српски народно-црквени сабор.

Кандидатски одбор, изабран на митрополијском збору
српске народне радикалне странке 7. (20.) новембра о. г. у
Новом Саду, по претходном договору са управом српске на-
родне радикалне странке и изборним срезовима, истаче за
српски народно-црквени сабор оне кандидате:

У АРХИДИЈЕЦЕЗИ:

Световни:

Срем. Карловци: Др. Ђорђе Кривојевић.
Земун: Др. Миливој Бабић.
Румски срез: Др. Младен Лисавац.
Ердевички срез: Др. Александар Рокнић.
Даљски срез: Др. Светислав Новак.
Ст. пазовачки срез: Др. Мита Стојковић.
Митровачки срез: Др. Миша Михајловић.

Свештенички:

Ср. Карловци и ст. пазовачки срез: Милан Младеновић.
Земун и митровачки срез: Паја Зековић.
Румски срез: Јован Магарашевић.
Даљски срез: Петар Милојчић.
Ердевички срез: Јован Јовановић.

У ВАЧКОЈ ДИЈЕЦЕЗИ:

Световни:

Нови Сад: Др. Славко Милетић.
Сомбор: Новак Машин.
Ст. паланачки срез: Кузман Миловановић.
Ст. бечејски срез: Др. Живко Продановић.
Стапарски срез: Др. Бранко Вујић.
Суботички срез: Др. Владислав Манојловић.
Жабаљски срез: Др. Мита Мушицки.

Свештенички:

Нови Сад и ст. паланачки срез: Др. Јован Радивојчев.
Ст. бечејски и жабаљски срез: прота Милош М. Папић.
Сомбор, стапарски и суботички срез: Александар Тошић.

У ВУДИМСКОЈ ДИЈЕЦЕЗИ:

Световни:

Мохачки срез: Др. Лазар пл Рајић.

Свештенички:

Мохачки срез: Стеван Михајлић.

У ВРШАЧКОЈ ДИЈЕЦЕЗИ:

Световни:

Вршац: Др. Марко Ранчин,
Панчево: Марко Вилић, професор.
Вршачки срез: Др. Жарко Миладиновић.
Уљмански срез: Мита Клицин.
Ковински срез: Др. Светислав Новак.

Свештенички:

Вршац, и уљмански срез: прота Божидар Поповић.
Белоцрквански и ковински срез: Владимир Ристић.

У ПАКРАЧКОЈ ДИЈЕЦЕЗИ:

Световни:

Новогридишки срез: Др. Никола Ђурђевић.
Пакрачки срез: Др. Миленко Марковић.

Свештенички:

Пакрачки и новогридишки срез: прота Сава Стојаковић.

У темишварској дијецези нису истакнути кандидати
због тога, што је то остављено велико-бечкеречком збору за
епархију темишварску, која ће бити на појутарје св. Архан-
ђела 9. (22.) новембра.

У осталим срезовима, где још нису истакнути кандидати,
истаћи ће кандидатски одбор у споразуму са бирачима у
најкраћем времену.

Митрополијски збор српске народне радикалне странке.

Јуче је одржан митрополиј-
ски збор српске народне ради-
калне странке. На том су збо-
ру били у лепом броју изасла-
ници из свих крајева вршач-
ке, бачке и архи-дијецезе, сем
тога било је доста изасланика
из темишварске, будимске и па-
крачке епархије. Сви су ти из-
асланици били овлаштени, да
ваступају своје срезове. Према
томе била је ваступљена цело-
купна радикална странка.

Збор је у 11 часова препо-
дне отворио у име сазивача
др. Бранко Илић, приказавши
изасланика власти, великог ка-
петана Деметровића. Збор се за-
тем конституисао изабравши за
председника проту Божидара
Поповића (Вршац), дра Машу
Михајловића (Карловци) и Перу
Поповића (Нови Сад). За перо-
вође су изабрати: Мита Клицин
(Вршац) и Кузман Миловановић
(Нови Сад).

Најпре је говорио др. Ми-
та Мушицки, посланик на
земаљском сабору. Он је разја-
снио автономни програм српске
народне радикалне странке. Го-
ворио је врло лепо и одушевио
слушатеље. Најпре је изнео ка-
кав је автономни програм ра-
дикалне странке у погледу ма-
настишког питања. Описао је

значај тога питања са гледиш-
та финансија наше автономije
као и обзиром на просвету. Ис-
такао је данашње расипање ма-
настишких прихода и колико
би се могло учинити за просве-
ту, кад би се уредило манастир-
ско питање. Међу тим клирикал-
но-школским фондима стадио ма-
њак. Ради повећања прихода
наше автономije потрбно је, да
се омогући брво издавање зај-
мова из народних фондова, ка-
ко би се народу омогућило да
добије јефтин кредит. Велике
су наше просветне потребе. Тре-
ба осигурати опстанак српских
школа и пристојну награду про-
фесорима и учитељима. Радика-
лна је странка увек била за
увета за школу и учитељство.
Потребно је да се уреди и све-
штеничка плата, те да се у ту
сврху употребе и приходи Да-
ља. Тиме би се изгладила ве-
лика неправда, јер до сада па-
тријарх прима 300 до 400 хи-
љада форината годишње многи
свештеници немају доста ни за
пристојно издржавање. Кад се
ово пак наведе, јавно ће се сма-
њити и терети народу, а не би
патријарх био толико силаз,
нити би могао епископат да
смаatra као своје робље. Када
пак између плате епископа и
патријарха не би било велике
разлике, онда би се мања оти-
мали за патријархију. Поред
тога треба обезбедити народу

слободан избор епископа и па-
тријарха. Није право, да једна
породица окупира синод као
сада. Народу се имају осигура-
ти права у автономiji. Указао
је на патријархове приходе, ко-
је су заузимањем пређашњих
влада затрпане.

Говорник је на свршетку
свог значајног говора био бур-
но поздрављен. Утисак је био
силаан. За тим је Мита Кли-
цин реферисао о раду мајског
сабора 1902. године. Истакао је,
шта је на том сабору урадила
радикална странка за одбрану
народних права и истребљење
корупције. Извојевала је, да се
сваке три године бирају епар-
хијске управе, да се сабору при-
зна право избора народног тај-
ника, да се покрене парница
за манастир Ходош, да се за-
веде поштена управа. Мајски
је сабор изабрао правилно ре-
шење манастишког питања сво-
јим значајним закључком. Исти
на је, да тај закључак услед
интрига није потврђен, али је
проверен пут за правилно ре-
шење. Међутим већ сада се до-
бивају већи приходи. Иако за-
кључак није потврђен, ипак је
дао повода, да се заведе боља
контрола. Расправљени су раз-
ни извештаји, пречишћени су
многи појмови. Учињено је мно-
го за уређење школске управе.
Сабор се заузео да се заведе
стручан надзор, да се изабере

школска анкета и т. д. Одре-
дно је прилично велику при-
помоћ за сиромашне школе. —
Спасао је школе у будимској
епархији, а и у вршачкој и те-
мишварској.

И овај је говор одушевљено
поздрављен. За тим је др.
Жарко Миладиновић у вр-
ло лепом говору изнео рад са-
борског одбора у одбрани ав-
тономије и народних права. О-
писао је борбу за Текелијин
фонд и извршено насиље. Одр-
тао је борбу са калуђерима.
Осигурани су велики приходи
од манастира за просвету. Док
се пре није добивало годишње
ни 8 круна од манастира, сада
је добивено за једну годину
50.000 круна. За последњих 20
година једва је свега добивено
30.000 круна. Пре су пак још
и дугове правили. Радило се,
да се свуда заведе ред и поре-
дак. Спремљени су предлози за
уређење автономije, по којима
не се нагоду осигурати права
у автономiji. Избор патријар-
ха, епископа и свештеника, осигу-
раће се, да се онемогући у,
платење владе у автономне по-
слове. Зато нека и овом приликом
поклони народ поверење ради-
калној странци, која ће наста-
вити започети рад у интересу
народа српског. Тренутак је вр-
ло важан, јер од ових избора
зависи хоће ли народ сачувати
своју автономiju.

Урнебесно „живео“ беше од говор на овај дивни говор.

За тим је изабрат кандидациони одбор. Тиме је збор завршен.

Сада има реч народ српски.

Пољаци и Немци.

Борба између Пољака и Немаца траје. Немачка влада неће да попусти. Она остаје при том, да се и наука вере предаје на немачком језику. Али и Пољаци не попуштају. Њихова деца неће учитељима да одговарају на немачком језику. Децу затварају и море глађу. Једном родитељу суд је одузео дете зато, што није хтео да одговара немачки и још је осуђен на ме сец дана затвора. Свештенство је тражило, да се наука вере предаје на матерњем језику, али влада ни то није послушала.

Један учитељ тузи се, да је за њих несносно у школи. Деца никако неће да одговарају. Каже, да деца непрестано мумлају и певуцају, а кад учитељ погледа на једну страну, мумла друга страна. Није у стању да ухвати ко изазива ову вику. Кад деца изиђу из школе, скупе се пред црквом, па се почитав сат моле Богу. Ту се скупе и родитељи. Учитељ сам признаје, да су немоћни и да се ужасно једе.

Бечки, „Цајт“ тврди, да ово нема смисла, јер се не може је дан просвећен народ, као што су Пољаци, присилити, да се одрече свог језика. Можда ће немачка влада и успети, да присили децу, да уче немачки, али ће зацело од те деце постати противници Немачке.

Бури у Капланду

Званична извешта не дају никаквих тачних података о даљем раду Ферепре и његове чете. „Рајтеров биро“ јавља, да је Ферепре упао у северозападни део Капланда, о чему је енглеске власти известило заповедник немачке пограничне посаде. Ферепра је јавио немачком заповеднику, да намерава устанак дигнути и да ће оруже и муницију, које је отео од неких немачких поданика, овима изасвршетка буне повратити. Остражарска патрола, која је под заповедништвом инспектора Хајта пошла у потеру за Фереприном четом, сукобљена се с истом, али су се из непознатих разлога оба одељења повукла натраг иза кратке чарке. Један други Рајтеров телеграм јавља, да у капској колонији постоје три усташке чете. Колонијална влада у Капштату намерава, да сад покрене потребне кораке, како би што лакше угушила овај неочекивани покрет.

Грчки краљ у Бечу.

На повратку из Париза, свратио је грчки краљ Ђорђе и у Беч, где ће се свакако састати с царем Францом Јосифом. Опће је мишљење, да ће се на том састанку говорити и о грчко-румунском спору.

Насело јапанско изасланство.

Јављају из Париза: Пре неколико дана приспело је овамо више Јапанаца, да проуче изговљавају конверва. Префект париски саветовао је творничарима конверва, да Јапанцима забране улаз у творнице, јер да они иду са тим, да начин прављења упо-

знају и да онда у Јапану устроје сличне творнице. Тиме би та француска индустрија била врло оштећена. На тај савет префектов творничари заиста нису допустили, да Јапанци посете творнице конверва.

Глуво неми.

Француски лекар др. Кастекс испитивао је глуво немошћ и дошао до занимљивих закључака. Од 100 глуво-немих просечно је код њих 68 та болест од рођења, док је код 32 наступила тек у току живота. Уроци за урођену глуво-немошћ различити су. Међу факторима играју улогу на првом месту и особитости крајева, у којима је глуво-неми рођен; та болест је на пример врло честа у Алпима и у Пиринејима; даље се набрајају као фактори: рђаве хигијенске прилике, крвно сродство родитеља, несрећни случајеви, који се догоде за време трудноће материне, наслеђење, највише услед алкохолизма и сифилиса. Непосредно наслеђење глуво-немошћи од оца или матере веома је ретко.

ЛИСТАК.

Бич божји.

— Никола Јежов. —

(Наставиће се.)

Божеско му приступи са једним здепастих Пољаком.

— Узвишени господару! — гости су слушали. — Несрећна боља покосила је и писара Феликса. И осим њега још многи су погребени, особини Понур, дворник Јан, Пшесинскиј и Рушко, стари пан Игњатије Первобјалскиј, седам пажова и око тридесет гостију, што су јели трешања и пили пива у кухињи. И жена је пропадо доста, али по вашој заповести, господару, њих више не бележимо.

— И све то за два дана! — шаптали су гости. — Тешко нама! Господе Боже, буди нам у помоћи!

— Од сад је Јулије Бирскиј мој писар — рече пан Каменецкиј мргодно. — Добро! Запиши, синко, што сам ти заповедио...

Писар Бирскиј само стојаше, жмирајући очима.

— О том песу Нечајку! — тумачио му је пијани Божеско, стрељајући очима а сав првен у лицу. — Да је умро од велике болести... Чујеш ли Бирскиј?

Али Бирскиј, коме се обратише пан и бесни му слуга, ухвати се на једном за срце, удахну тешко и паде лицем на земљу.

— Умирем! Умирем! — викао је стезући.

— Бич божји! — шаптали су гости кретећи се. — Ова проклета смрт је казна божја...

— Није тако, није! — рече пан Каменецкиј вишим гласом. — Није то Божја сила учинила, него зло очи и мисли! Божеско, однеси Бирскија Немцу, а са Нечајком учините што сам вам заповедио. Па ма му и сам јаво дошао, морам се осветити упропастиоцу моје невесте! А шта ви мрдате носевима? Та болест ждере само кукавице! Кукавице и бабе! Ја је се не бојим, звездић јој испред носа! Нека буде бич Божји! Али ја сам јачи... Ја се не дам!

— Пусти Нечајку! — одговорише гости сви у глас. — Та не можеш убити једног племића исто као и каквог козака или лаљавићу слугу!

— Нећу да га пустим! Али већ је и доцне да се бринете за њ. Нечајка су до сада већ раскидали моји

верни пси... Је ли Божеско? Посао је свршен како треба?

— Нечајко је умро... — одговори Божеско смешећи се. — Наједаред га је дограбила велика болест, као да јој је Бог рекао! Чим га је видео наш мудри доктор, рекао нам је, слободно га закопајте.

— А-а-а! Но видиш, са том болњом не може се тако говорити као са човеком! — рече пан Каменецкиј. — Видим да Бог врло добро зна, ко га треба казнити за издајство и као виновника смрти... Хеј, свирачи! дед да чујем ту живутску свирку! Дођа-вола са толиким погребима! И тако е свеједно! Ја се сада о другоме бринем... доста је невоље, кад један ви-тес на све заборави због једне лепе жене! Свирајте у моје здравље и у здравље мога јединца Андријел... Где је Јендрус?

Дечко не беше ту. Као обично отишао је горе са својом дадиљом, да се игра са својим војницима.

— Пошаљите по Јендруса! — заповеди пан Каменецкиј.

Двојица отрчаше по њега и брзо се вратише

— Господару! — рекоше поплашено. — Зло је детету... лежи и непрестано тражи воде. Дадиља му даје воде, а он непрестано тражи хладније. (Наставиће се.)

Брзојави „Застави“.

Отишли 7 новембра.

Приграм барона Ерентала.

Веч. Министар спољних послова Ерентал неће развити свој програм у недељу, но тек кад почну већања у почетку децембра.

Спровођење раздеоног закона у Француској.

Париз. У Марсељу је почело пописивање црквених ствари без изгреда. У другим окупираним морали су салом отворити црквена врата.

Судар возова.

Диденхофен. Бриселски брзи воз судирно се са теретним возом. Машиниста је тешко, два путника су пак лако озлеђени. Штета је прилична.

Нова радња готових

одела

Панте Спаћна у Новом Саду, дунавска ул. бр. 36. добила је огроман избор најмодернијег финог јесењег и зимског одела за мушке, женске и децу.

Цене ниске и утврђене
I. 1325 25—

КРАСТАВЦЕ,

пфефероне.

Кисео купус

100 кила 10 К бруто оферира

Anton Linek

I 1528 4—30

Znaim.

Ценовници бадава.

ОРАЈА. ЈАБУКА

СУВИХ ШЉИВА

нуди најјефтиније

Алекс. А Мудрок,

Митровица (Срем).

I. 1461 7—

ТРГОВИНА

СПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

Јована Поповића

У ПАНЧЕВУ

потребује једног старијег помоћника, који осим српски, још немачки и мађарски говори.

Г-ва српска каменорезачка радња у ВРШЦУ.

КО ТРЕБА леп и јефтин каменити споменик прст на пирамиду нег муш само код Србија

Светислава Кешанског у ВРШЦУ.

Израда слова вапштава.

I. 1233 26—30

НА ЗНАЊЕ!

13. (26.) новембра о. г. продаје се на јавној судској дражби

ВИНОГРАД

од три и по јутра, који се налази у каменичком атару до пивара Винклера и Панте Јовановића-Бебе, између Петроварадина и кадетске школе. — Дражба ће се одржати тога дана у Каменици у општинској кући пре подне.

I. 1541 2—3

ЗГОДИТАК од 100.000 КРУНА

ПРУЖИ РУКУ • СРЕЊИ • која те зове!

Краљ. мађ. привил. класна лутрија моја је по плану своје најпробитачнија од свију иностраних лутрија пружа играчима прилику да са мало новаца дођу до великог богатства. У овој лутрији има 125.000 лозова од којих се 62.500 лозова извлаче са добитцима значај да сваки други лоз мора добити.

ЗГОДИТЦИ СУ ОВИ: 600.000, 400.000, 200.000 2 по 100.000, 2 по 90.000, 2 по 80.000, 2 по 70.000, 2 по 60.000, 50.000 3 по 40.000 3 по 30.000, 6 по 25.000, 9 по 20.000 13 по 15.000, 44 по 10.000, 61 по 5.000, 22 по 3.000 475 по 2.000, 961 по 1.000 и т. д. свега има за исплату 16 милиона 457.000 круна.

Вучење прве класе је 22. и 23. новембра о. г.

Цена оригиналној срењки јесте: 1/1 лоз круна 12, 1/2 лоз кр. 6, 1/4 лоз кр. 3, 1/8 лоз кр. 1 50

Срењке шиљу се само онима који буду претходно новац полагали. Новац најлакше слати поштанском упутницом.

Порудбине се извршују брзо и тачно.

Кореспонденција на српском језику

Јосиф Д. Фархи

гл. колектор краљ. мађарске кл. лутрије. Dohány utca 28.

у Будињешти. I. 1482 14—20

ЗГОДИТАК од 100.000 КРУНА